

СТАНОВИЩЕ

Съгласно Заповед № Р-109-449/18.11.2022 г. на Ректора на МУ-Варна
от проф. д-р Димитричка Д. Близнакова, д. м.

Относно: конкурс за придобиване на научна степен „доктор“ на д-р Радица Алексовска

Д-р Радица Алексовска е родена на 27.03.1982 г. в Македония. Завършва Медицински университет – Варна през 2006 г. През 2018 г. придобива специалност „Обща медицина“. Работи периодично от 2007 г. до 2017 г. в специализирани практики по обща медицина. Ръководи занятия по учебни дисциплини в Катедра анатомия, хистология и ембриология. Преподава на студенти Обща медицина АЕО IV курс и стажант-лекари VI курс, студенти АЕО и БЕО.

Научните ѝ интереси са в областта на често срещани заболявания в доболничната клинична практика, като най-голям дял от публикациите са в областта на инфекциите на пикочните пътища (ИПП), ваксинации, болести на съединителната тъкан, както и хипертония в общата клинична практика. Има 10 публикации, като по темата на докторантурата – публикациите са 4 броя. Владее български и английски език.

Д-р Радица Алексовска е семеен лекар, с добри практически умения и опит, чувство за отговорност и отзивчивост, логическо мислене. През 2017 г. основава амбулатория за първична мед. помощ. Грижата в практиката е насочена към цялото семейство, с водещ стремеж да бъдат обхванати всички пациент с профилактични прегледи, детски консултации, проследяване на хронично болни деца. През 2021 г. успешно преминава обучение по ултразвукова диагностика за ОПЛ.

Дисертационния труд на д-р Радица Алексовска е на тема: „Клинична презентация и превенция на риска за развитие на инфекции на пикочните пътища в детска възраст“.

Дисертационният труд е правилно структуриран, със започващо въведение за честотата и значението на инфекции на пик. пътища в детска възраст. Темата е избрана поради не винаги ясното протичане на инфекциите и липсата на типичната клинична картина на протичане, особено в кърмаческа и ранна детска възраст, както и грешки при вземане на урина и интерпретиране на резултатите. Няма изработена стратегия за поведение при съмнение за ИПП.

Целта на дисертационния труд е правилно формулирана и е свързана с проучване на особеностите в клиничната картина и протичането на ИПП, както и необходимостта от диференцирането на факторите, които затрудняват своевременното диагностициране, с оглед подобряване на възможностите за превенция на риска за развитието им в детска възраст. Оформени са седем задачи, като изключително важна за клиничната практика е седма задача, свързана с изработване на алгоритъм за поведение при ИПП в детска възраст в помощ на ОПЛ.

Материалът обхваща 126 родители, 27 ОПЛ от областите Варна, Бургас и Добрич и ретроспективен анализ на мед. документация на 110 пациента. Дизайнът на настоящото проучване е „Срезово“, което съчетава ретроспективен анализ на мед. документация (епикризи) и проспективно реализирано посредством две анкетни проучвания. Дисертационният труд е одобрен от КЕНИ на МУ-Варна.

Проведени са:

- анкети за родители (включващи 28 въпроса), които са попълнили самостоятелно анкетната карта по време на планова детска консултация при ОПЛ или в домашни условия;
- проучвания „ОПЛ и ИПП в детска възраст“. Отчетена е ролята на детската консултация и възможността ѝ за използване като инструмент за намаляване на риска от ИПП;
- епикризи – ретроспективен анализ на мед. документация на 110 пациента, като са отчитани

следните показатели: възраст, пол, ръст, тегло, анамнестични данни за честа заболяемост; фебрилитет, коремна болка, гадене и повръщане, промени в урината (миризма), запек, често уриниране, неволно изпускане на урина, фамилна обремененост, хранене в кърмаческа възраст, имунизации, урокултури, данни от статуса, придружаващи заболявания, параклинични показатели, вкл. кръвна картина, урея, креатинин, пик. к-ка, урина, белтък, седимент.

Използвани са документален метод, социологически метод и статистически методи.

Резултати: Извадката обхваща 110 пациента на средна възраст 7,32 +/- 5,1 и ръст 117 см +/- 32,5, като 56,4% са от женски пол. Отчетена е фамилната обремененост – в 45,5%. Водещи са симптоми по анамнестични данни са фебрилитет, коремна болка, гадене, повръщане, промени в урината. От лабораторните показатели се установяват левкоцитурия, бактериурия и високи стойности за възпалителна активност в голям процент от изследваните деца. Осъществен е дескриптивен анализ на респонденти ОПЛ. От изключително важно значение е и профилактиката осъществявана при деца с ИПП, както и информираността на пациентите отн. необходимостта от профилактични прегледи. Дадени са съвети на родителите как да бъдат проследявани промените в урината. Акцентирано е също вниманието на най-чести рискове за развитие на ИПП, водещите симптоми на ИПП, както и поведението на ОПЛ при съмнение за ИПП. За предотвратяване на хронифицирането на ИПП са дадени препоръки за ранна диагностика, както и добра информираност на родителите и профилактика на усложненията от ИПП, които са свързани с хигиена, премахване на памперса и здравословния начин на хранене.

Обсъждането на дисертационния труд е свързано с акцент върху честотата на ИПП, неспецифичното протичане в детската възраст, както и трудностите при събиране на стерилна урина.

Отделено е внимание на ултразвуковото изследване (УЗ) като ценен метод в диагностиката на ИПП. Не е упоменато, че още 2013 г. се прави профилактично УЗ с оглед установяване и търсене на аномалии на отделителната система. Много е късно да се провежда УЗ за доказване на промени в паренхима на бъбрека (цикатрикси). УЗ е необходимо за своевременна диагностика на инфекцията и установяване на едни от най-честите предлазполагащи фактори на ИПП.

В заключение: Дисертационният труд разглежда една от най-честите патологии на отделителната система в детска възраст – ИПП, основните симптоми, методите на диагностика, както и терапевтичния подход. Изтъкната е ролята на добрата колаборация между родител и ОПЛ.

Направени са 14 извода. Изключително ценен е 13-я извод, който посочва познаването на рисковите фактори от ОПЛ и информираността на родителите, които са от съществено значение за предотвратяване или намаляване на ИПП в детска възраст. Трудът съдържа 4 оригинални научно-приложни приноса, както и приноси с потвърдителен характер. Важен за клиничната практика е изработения алгоритъм за поведение при ИПП в детска възраст в доболничната помощ. Изработени са правила за действие под формата на брошура и постер с обучителен характер, с помощта на които ОПЛ ще информира родителите отн. ИПП в детска възраст.

В клиничната практика е написано помагало „Диалог между родител и лекар за здрави бъбреци“ и е посветено на един от доайените в Педиатрията доц. д-р Емил Дянков. Колаборацията на ОПЛ с лекари от болничната помощ, изработването на алгоритми на поведение, спазването им не само от клиницистите, но и от родителите ще доведе до намаляване честотата на ИПП, както и намаляването на хроничното бъбречно заболяване.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Радица Алексовска.

11.01.2023 г.

.....

Проф. д-р Д. Близнакова, дм